

გაზეთი ღირს:			
თ.გ.	მ.ა.	თ.გ.	მ.ა.
21	10	6	6
11	9 0	5	5 50
10	8 5	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 2	2	2 75
7	6 5	1	1 50
ცალკე ნომ. — ერთი შაური.			

ივერიის

რედაქცია: ნიკოლოზის ქუჩა, 21.

ბაჟითის დასაზღვრავად და განკარგულებას დასაბუჟდად უნდა მიჰმართონ რედაქციას და წერა-კითხვა გამავრც. საზოგადოების კანცელიარიას. ფასს განცხადებისს: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ. მეოთხეზედ — 8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227.

ქართველ თავდაზნაურთა თეატრში
სამშაბათს, 13 თებერვალს,

ფრიად საყურადღებო **წარმოდგენას** გაჰმართავს ცნობილი გიზნოტორი, სპირიტუ და სხვის აზრების გამომცნობელი

ვ. ფ. ლერხი.

რომელსაც წარმოდგენა გაუმართავს საიმპერატორო გვარეულობის წევრთათვის და აგრეთვე „ტფილისის კრუჟოვნიკი“ 1891 წელს. ბილეთები **ვ. ლანკოს** მუსიკალურს მადანიაში ისყიდება.

(2—14—1)

ახალი ამბავი

როგორც უკვე გვექნა აღნიშნული, ახლად გარდაცვალებული ეპისკოპოსი გაბრიელი, შაბათს 3 თებერვალს გამოუსვენებიათ თავის სახლიდან და დროებით დაუსვენებიათ ქუთაისის საკათედრო ტაძარში. აუარებელი ხალხი და სამღვდლოება — ყველანი ერთად ღრუ და გულწრფელ მწუხარებით მოსტუნია ახლდენ კუბოს. პანაშვილის შემდეგ წარმოიქმნა რამდენიმე ქადაგება, რომელთაგან დეკანოზის ცაგარეიშვილის სიტყვას ხეალ დავებქდავთ.

თებრეთქილამ მივიღეთ შემდეგი დებეზა: „5 იანვარს აქაურ ქართველთა თანადასწრებით პანაშვიდი გარდავიხადეთ ეპისკოპოსის გაბრიელის სულის მოსახსენებლად. თოფურია“.

ფელეტონი

მაისკოპოსი იმერეთისა ჟოვლად უსამღვდლოდების გაბრიელ.

„მრავალი არაა ჩინებულ და მკირდნი რჩეულ“.
(ლუკ. ივ, კვ.)

თავზარ დამცემმა მწუხარებაში მოიცვა დღეს მთელი საქართველო: — 27 იანვარს იმერეთის არქიელთა ძველ რეზიდენციაში განუტყევა სული ეპისკოპოსმა იმერეთისამ ყოვლად უსამღვდლოდების გაბრიელმა. ვის გრძობას არ შეიძლება, ვის არ ჩასწვდება გულის სიღრმემდის, ვის არ შეიპყრობს განუსაზღვრელის გოდებით ესეთი ამბავი? მართალია, ვხედვით რა უკანასკნელ წელს მისის სიკაცხლისას, მის სულიერ და ხორციელ ტანჯვას, დღე-დღეზედ ველოდით ასეთს დასასრულს, მაგრამ ჩვენ თავს მაინც თითქო არ ვერწმუნებოდით. არა გეჯეროდა ახლო სიკვდილი იმ ადამიანისა, რომელმაც ისეთი დიდი სიყვარული და დიდება მოიხვეჭ თავის ხალხში, რომელიც მხესავითა ბრწყინავდა და ათბობდა ყველას, ვისაც მისი ნათელი სხივი ჰხედებოდა, რომელიც იყო თვით სათნობა და განხორციელებული ქვემარტება, რომელიც, ქრისტეს მზვავსად, მოველონა ქართველ ერს რადაც იღუმალის ძალით, რათა ესნა იგი უკულმართობისაგან, გავერცელებინა

ჩვენ ნამდვილის წყაროებილამ გავიგეთ, რომ ნეტარ-სენებულს მწყემსთ-მთავარს გაბრიელს უთხოვია თავის ძმისწულებისათვის (მიხილეთ და მოსე ათანასეს ძეებისათვის), რომის ფულეები, რომელიც მისს დასაფლავებას გადარჩება, შესწირონ „წერაკითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას“. როგორც ამბობენ, ეს შეწირულება ათას მანეთამდე იქმნებოდა.

კვირას, 4 თებერვალს, ქუთაისის საკათედრო ტაძარში ქართველთა შორის წ. კ. გამავრცელებელ საზოგადოებისა წარმომადგენელთა თხოვნით და მათ თანადასწრებით გარდახდილ იქმნა პანაშვიდი აწ განსვენებულის, ამ „საზოგადოების“ საპატიო წევრის, ეპისკოპოსის გაბრიელის სულის მოსახსენებლად.

ქუთაისილამ გვატყობინებენ, რომ იქ მრავალი სამძიმრის დებეზა მოდის საქართველოს სხვა-და-სხვა

მასში სახარების მცნებანი, აღმადღლებია იგი ზნობრივ, გავუქმებინა ძველი მაგნი ჩვეულებანი და ნაცვლად ამისა დაემკვიდრებინა ახალი წეს-წყობილება.

დიად, დღეს დღემდა ხმა გამოჩენილის მოძღვრისა, მეტყველისა და მქადაგებელისა, რომლის მგრგვინავი სიტყვა, ზეგარდმო მაღლით ცხებულო, გაისმოდა ჩვენის ქვეყნის კიდით-კიდემდე, სოფლითი-სოფლად და ამცნევდა ხალხს ღვთისა და მოყვასის სიყვარულსა, შრომასა, ერთობასა, ერთმანერის გატანასა, ქვეყნის სამსახურსა და სხვა და სხვა; დღეს მოისპო სიკაცხლე მაღალ ტალანტებით დასაწუქრებულ და ღრმად, ფილოსოფიურად განათლებულის ადამიანისა, სამშობლოს თავ-განწირულებით მოყვარულისა, თავდადებულ და მხენ მმართველისა თავისს სამწყსოისა; ბოროტებისა კეთილით დამთრგუნველი, ყოველ უსამართლობის სასტიკი მდგენელი, ყოვლად უსამღვდლოდების გაბრიელს ნათელი შექმნა და ყველგან, სადაც კი მისწვდება მოდა მისი ხმა და სადაც ჰქმნდა ძალა.

არ ყოფილა ჩვენში არც ერთი საზოგადო საქმე, საზოგადო მოვლენა, რომელშიაც განსვენებულს თავისი მხურვალე მონაწილეობა არ მიეღოს, თუ დარიგების მიცემით და თუ შემწეობის აღმოჩენით. ვინ არ იცის მისი ვრცელი ქველმოქმედება საზოგადოდ და ხალხის

ადგილებილამ და რუსეთილამ ეპისკოპოსის გაბრიელის გარდაცვალების გამო. სხვათა შორის მისვლიათ დებეზები ტფილისილამ: თავად-აზნაურთა წინამძღოლის თავ. მუხრან-ბატონისაგან, წიგნების გამოცემელ ქართველ ამხანაგობისაგან; ფოთილამ: ეპისკოპოსის გრიგოლისაგან, ფოთის მცხოვრებთაგან; ყვირილილამ: უჯან. ნიდიტარა ბაგრატიონისაგან და სხვათა და სხვათაგან.

ქუთაისი: ქართული წიგნების გამოცემელი ქუთაისის ამხანაგობის საზოგადო კრება, რომელიც დანიშნულ იყო 27 იანვრისათვის ცული ამინდებისა და სხვა პატივსაღები მიზნების გამო გადაიდვა 24 თებერვლისათვის.

როგორც ვახ. ნოვ. ობ. ანს შეუტყვია, ერგვის გუბერნატორად ტფილისის ვიცე-გუბერნატორი გრაფი ვ. თ. ტიზენგაუზენი თურმე ინიშნება, ხოლო ტფილისის ვიცე-გუბერნატორად ქუთაისის საგუბერნიო გლხება საქმეების განყოფილების წევრი პოლკოვნიკი პრინცი.

გორი. თებერვლის 1-ს გორის საკრებულო ტაძარში გადახდილ იქმნა პანაშვიდი განსვენებულის გაბრიელ ეპისკოპოსის სულის მოსახსენებლად. დაესწრო მრავალი ქართველობა, რომელსაც ცხადათ ეტყოზოდა ღრმა მწუხარება, გამოწვეული დიდებული მღვდელ-მთავრის

რამე უბედურების დროს განსაკუთრებით, ვინ არ ჩაუფიქრებია მის ქადაგებებს და სიტყვებს, თქმულთა ამა თუ იმ საზოგადო მოვლენის გამო? ვინ მოსთვლის, რამდენ ღებრლომლისათვის, ღარიბ-ღატაკისათვის, მშიერ-მწყურვალისათვის, მოსწავლე ახალგაზრდისათვის გაუწვდია მაღლიანი ხელი და მხურვალე მონაწილეობა მიუღია მათ გაქირვებულ მღგომარეობაში მარად ღირს-სახსენებელ გაბრიელს?

განსვენებული უყვარდათ არა მხოლოდ თანმემამულეთა მონათესავეთა მისთა, არა მხოლოდ ერთის ტომის და შთამომავლობის პირთა, არა, იგი საყვარელი იყო ყველასათვის განურჩევლად წოდებისა, სარწმუნოებისა, ეროვნებისა; ყოველი მისი მცნობი აფასებდა მასში მაღალ ნიჭს, ღრმა ცოდნა-განათლებას და სპეტაკ ზენობას და ეს-კი ყოველი მხოლოდ დიდ-ბუნებოვან ადამიანთა ხვედრია.

სასტიკი და შეუპოვებელი ერთ შემთხვევაში, როდესაც ჰხედავდა რამე უსაქიელობას და უკანონობას, გაბრიელი, იზვიათის კაცთ-მოყვარე გრძობით, დიდის მოწიწებით და ლმობიერებით, განსაკუთრებული სიყვარულით და ყურადღებით ეპყრობოდა ყოველს, რომელიც, მისის აზრით, ამგვარ მოპყრობის ღირსი იყო. მტკიცე მიმდევარი ქრისტეს მოძღვრებისა, ეს გამოჩენილი მწყემსთ-მთავარი მოგაგონებდათ ქრისტიანო-

ბაქარგვით. დეკანოზმა მ. გ. ლამბა-რაშილიმა წარმოსთქვა მოკლე სიტყვა, რომელშიაც აღნიშნა გაბრიელ ეპისკოპოსის სხვა-და-სხვა გვარი მაღალი ნიჭიერებანი, მისი ბრწყინვალე მოღვაწეობა და დაასრულა უფლისა მიმართ ვედრებით, რათა მან, მრავალ მოწყალემან, კვლად მოსცეს ჩვენს დავრდომილს ქვეყანას ახლად გარდაცვალებულისთანა მტკიცე ხსიითისა, მაღლის გონებისა და ღვთისა და მოყვასის მოსიყვარულე ადამიანები. გორის ქართველობას გადაწყვეტილი აქვს — გადახადოს წირვა-პანაშვიდი ყოვლად სამღვდელო გაბრიელის დასაფლავების დღესაც და, უკეთუ დაბრკობება არ აღმოჩნდა-რა, გაიგზავნოს ქუთაისის აქაური საზოგადოების წარმომადგენელი.

იქიდამვე. წარსული საშინელი ქარიშხლები გორის მახრამში უბედურათ არ გათავებულა: ნამქერს დაუხრჩვია ერთი ერდეველი გლეხი, ხოლო სოფელ საცხენეთის მცხოვრებელნი დღესაც მწუხარებით დაემბენ საშს გლესს, რომელიც წარსულ ადრიანობის ეამს სოფლის გართ, გზაში, მოპყროლიან და დღესაც არაღინ იცის, სად და როგორ არიან. ცხინვალილამ ათიოდე ვერსის მანძილზე უპოვნიათ კაცის თავი და მარჯვენა მკლავი; ხელში სქერია ამოღებული სისხლში ამოსვრილი ხანჯალი. ეს კაცი, როგორც ეტყობა,

ბის პირველ დროის წმ. მამათა, რომელიც მშვიდ, მყუდრო და უბრალო ცხოვრებაში ატარებდნენ თავისსიკოცხლეს, რომელთაც ერთი წმიდა აზრი და, თუ საჭირო იქმნებოდა, მისთვის თავის შეწირვა, ასულდაგმულედათ.

მთელი სიკოცხლე, აწ განსვენებულის იმერეთის ეპისკოპოსისა, სავსე ბრძოლითა თანსაირ ბოროტებისთან და უსამართლობასთან, არის განუწყვეტელი, აუტანელი შრომა მშობელ ქვეყნის სასარგებლოდ, არის გრძელი მატანე კეთილი საქმისა, ქველ-მოქმედებისა, თავ-განწირვისა, იგი არის ისტორია ადამიანისა, რომელსაც პოეტის სიტყვები

„რა არის ჩვენი სიკოცხლე, თუ არა საქმე კეთილი, თუ არ ადვადგნთ დაცემულს, არ ვექმნეთ ნუგეშ-მცემელი, თუ არა ვსდევნით ბოროტსა, მართლის არა ვართ მფარველი, სხვის კენესა თუ არ გვაწუხებს, სხვისა არ გვესმის ტკივილი?“

ბრწყინვალედ, სავსებით და შესანიშნავის სისწორით აღუსრულებია. სამშობლო ქვეყნისადმი სიყვარული და მისი კეთილ-დღეობა — ი რა იყო მუდმივი მისწრაფება განსვენებულის გაბრიელისა. მამულის გულისათვის იგი ყოველთვის მზა იყო საქმით დაემტკიცებია: მის სადიდებლად ჩვენ შევხვედეთ უშიშრად ათასს მახვილსა, და მოვკვდეთ, თუ კი სიკვდილით

გვლგებს შეუქმნიათ. ცხადათა სჩანს, რომ ადამიანსაც უბრძოლია ხანჯლითა, მაგრამ მაინც ვერას გამხდარა და გარდაქვეულა მშიერი ნადირების ლუქითა.

თიანეთი. გაზეთებმა მხოლოდ გუშინ შეგვატყობინეს დიდის მწყემსთ მთავრის იმერეთის მისკოპოსის გაბრიელის გარდაცვალება. დღეს პირველს თებერვალს ადგილობრივ ეკლესიაში გარდახდილ იქმნა პანაშვიდი განსვენებულის სულის მოსახსენებლად. პანაშვილზე ადგილობრივ საზოგადოება და თიანეთის საქალგებო და სავეტეროსკოლის მოსწავლეები მასწავლებლებითურთ დაესწრენ.

იქიდამვე ამ თვის 2-ს ადგილობრივ საქალგებო სკოლის მასწავლებელ ქ. ბალათურას თაოსნობით მოსწავლე ქალების მიერ გამართულ იქმნა სალიტერატურო საღამო. პატარა მოსწავლე ქალებმა წაიკითხეს ქართული და რუსული ლექსები, იმდერეს ქართული სიმღერები და ბოლოს „გოგონაზე“ იცეკვეს. საღამოს საზოგადოება ბლომად დაესწრო. დამსწრე საზოგადოებამ პატარა მოსწავლეთ ხილი დაურთავ.

დამსწრეთა შორის მოსწავლეთა მშობლებიც საკმაოდ იყვნენ და დიდი ნასიამოვნებიც დაბრუნდნენ სახლში.

ვახ. „მშაკ“-ის სიტყვით ქ. ლუშეთში ყვავილი გაჩენილა, რომელიც

და დაამტკიცა კიდევ ეს სიტყვები: ის საზოგადო მოღვაწე, რომელსაც თავისსი მოღვაწეობაში მრავალი დამატკილებელი მიზნები თავილამ აუცილებია, სხვა-და-სხვა გარემოებანი არ გაუხდია მიზნად უსაქმეობისა, აუტანელი, ძალ-ღონის წამრთმე გონებითი შრომაში გაუტარებია მთელი თავისი სიკოცხლე, თვით შეუქმნია ბურჯი და მტკიცედ უპყრია ხელში დროში, რომელსაც ზედ ეწერა: „კეთილ-დღეობა და წარმატება მშობელ ქვეყნისა“. განა მამულის სადიდებლად არ არის მკვდარი, განა მის გულისათვის არ არის ათასჯერ მახვილ-ნაკარავი? წმ. მოციქულ პავლესავით გაბრიელსაც თამამად შეეძლო ეთქვა თავისს თავზედ, „რომ იგი ატარებდა ცხოვრებას თავისსა შრომითა, ტანჯვითა, პყრობილებათა და სიკვდილოთა შინა“.

ყოვლად უსამღვდლოდების გაბრიელს თვით ძლიერ კარგად ესმოდა, რომ „არა მსუბუქ არს ტვირთი მღვდელ-მთავრობისა, არა მკირეთა სათნობათა ითხოვის მისგან საღმრთო წერილი“, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მან, ბუნებითვე გამსჭვალულმა სიყვარულით მოყვასისადმი, უარ-ჰყო თავი თვისი, აღიღო გვარი ქრისტესი და შეუდგა მას იმ აზრით, რომ ეგებ რამე საგებლობა მოვეტანო სამშობლო მხარესაო. ეს წადილი მას შეუსრულდა: მისმა შრომამ და განსაცდელმა კაც-

მელიც კვირაში ორს ან სამს ზავებს უთუოდ ჰკლავს.

* * დაბა დიდიკანი: აქაური ქართველები დიდად შეგვაწუხებენ. გაბრიელ ებისკოპოსის სიკდილი, ამისთვის 31-სა გავლილ იანვარს ყველა აქაური ქართველობა შევიკრიბებით ადვილობრივ ეკლესიაში და გადავიხადეთ ჰანაშვილი განსვენებულის სულის მოსახსენებლად.

ვწუხვართ, რომ მასში ჩვენ დავკარგეთ ერთი საუკეთესო დამცველი ეკლესიების ინტერესებისა და; მებრძოლი მის წინააღმდეგობა! ღმერთმა ჰქნას, რომ ღირსეული მოადგილე გამოსჩნდეს მას.

* * იქიდანვე: იანვარმა ისე გაიარა, რომ ნამცეცხი თოვლი არ გვიჩაჩხვავს, დღეს-კი დაიწყა და როგორცა სჩანს დიდ თოვლს გვიქაღის ასეთი ამინდის დაწყება.

* * სოფ. ქარელი (გორის მაზრა): ამ თთვის ხუთს, შუადღის ლოცვის შემდეგ, მამა აღექსანდრე ჯალაღვილი და ილია ედილაღვილი გადინადეს ჰანაშვილი აწ განსვენებულის იმერეთის ებისკოპოსის გაბრიელის სულის მოსახსენებლად; შემდეგ ჰანაშვილისა მამა აღექსანდრე ჯალაღვილი წარმოსთვა გრძობითი სიტყვა ებისკოპოსის გაბრიელის გარდაცვალებზე და მის კეთილ მოღვაწეობაზე. ჰანაშვილებს დაეწირნენ თავადნი ციციშვილები და მრავალი ხალხი.

* * ს კვლევთი (შორაბნის მაზრა): შემოდგომიდან დაწყებული 1-ლ იანვრამდე ერთავად წვიმდა და არ იქნა ვერ გამოშრა დედა-მიწა; ხოლო 1-ლ იანვრიდან დაიწყო თოვლი და დასავლეთის მძლავრი ნიავ-ქარი და რაც წყლით წარღვნამ დაგვაკლო, ის ქარ-ბუქმა და თოვლია დაამთავრა. 13 იანვრიდან 25 იანვ-

თა შორის დაუფასებელი ნაყოფი გამოიღო კიდევ. ამას ხელს უწყობდა ის გარემოებაც, რომ მოღვაწეობა იმ ეკლიან გზაზე, რომელს იგი დადგა ღრმა, კეშმარტის რწყენით, სულის მიმზიდველობით, იყო მისი ნამდვილი მოწოდება, ვინაიდან იგი აღიარებდა კეშმარტ ქრისტიანულ სარწმუნოებას, ისეთ სარწმუნოებას, რომელიც მისივე სიტყვებით რომ ვსთქვათ, „მარადის ებრძვის, აღვიძებს, ანათლებს ისწავლის, ელაპარაკება“, ვინაიდან იგი აღვსებულ იყო სულის წმინდის მადლითა და ძალითა*. ხოლო ამასთანავე მარად სახსენებელ გაბრიელს მრავალ სხვა სათნოებასთან ჰქონდა ერთი იშვიათი თვისება: სულის მხნეობა და ხასიათის სიმტკიცე სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე. თუ რა დიდ მნიშვნელობას აძლევდა იგი ამ მხარეს ადამიანის ბუნებისას, სჩანს შემდეგის მისის სიტყვებიდან: „აჰა, ძმანო, რა დიდი უბედურებაა, ამბობს იგი ერთ-ერთ თავისს სიტყვაში, როდესაც კაცი არის მოკლებული ხასიათის სიმტკიცესა; რა საცოდავი და რა საბრალო არის ის კაცი, რომელსა აქვს ხასიათი დაუდგრომელი, უღონო. ესრეთი კაცი, თუ გინდ მის ჰქონდეს ჰკუა და განათლება, ამასთანავე გულიცა ჰქონდეს კეთილი, და სძულდეს ყოველი უმართლო და ბოროტი საქმე, ვერასოდეს ვერ აღასრულებს ვერცა ერთსა კეთილსა საქმესა; იგი უთუოდ შთავარდება ხელთა შინა ერთისა

რამდე ვანუწყებდით დღე და ღამე თოვდა შემადრწუნებელის ბუქითა და ქარით. ოთხი არწინი და ერთი ჩარეკი თოვლი მოვიდა. ყოველი სოფელი შეიკრა, ათ საეწვე დახლოებული მეზობლებიც ერთი-მეორის ამბავს ვერ იგებენ. თოვლი სახლის ბანებს გაუსწორდა; ხალხი მეტად შეწუხებულია; საქონლის საკვები შემოაკლდა. გზები შეკრულია.

* * ს. მეჯვრის ხევი: თოვლით უხვად დაგვაჯილდოვა იანვარმა. სულ ორი-სამის დღის განმავლობაში იმდენი თოვლი ჩამოჰყარა, რომ ტყეების გზა სრულიად შეკრული იყო და ხალხი უშეშობის გამო დიდს გაჭირვებაში ჩავარდებოდა, თუ რომ ამ დღეებში გზა არ გახსნილიყო. ხალხი დამშეულივით შეესია შეშას, რომელიც ეხლა ჩამოაქვს ოსებს და ერთი თავ-პირის მტრებია და ცილობაა. მარბილი შეშა გორში 3—6 მან. იყიდებოდა.

* * ქართულ დრამატულ საზოგადოების სასარგებლოდ გამართულმა ბალმა მშვენიერად და სასიამოვნოდ ჩაიარა. საზოგადოება დიდძალი დაესწრო; წმინდა შემოსავალი 1400 მანეთამდე.

ანდერძი.

სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა.

წყალობითა ღვთისათა, მივალწიერა მიღრეკილთა ღვთისა ცხოვრებისა, — გარნა მყოფი სრულსა მეხსიერებასა შინა, განვიზიარებ დაწერა საკუთარის ხელითა ამა ანდერძისა.

1-ად ვსთხოვ შენდობასა, მოტყუებასა, ყოველთ, ვინც მიცნობდა, რაჯა მათ ესცოდნენ, ვაწყენინენ, ანუ ვინიც უსამართლოება ვუყავი, — ჩემის მხრით მიუტყუებ და შეუნდობ ყოველთა, ვინც რამე მაწყენინა,

რომელისამე ბოროტისა კაცისასა, რომელსა აქვს იმაზე უმტკიცესი ხასიათი და შეიქმნება მისი სათამაშო.*
სავსედ და კეშმარტად დააფასებს ამ გამოჩენილ მღვდელ-მთავარს მხოლოდ მომავალი ისტორიოგრაფი. ხოლო ის, რაც ვიცით ჩვენ მის შესახებ, გვაძლევს სრულ უფლებას ვსთქვათ, რომ მოღვაწეობა დაუფიქრებელი გაბრიელისა არის დაუღვევი წყარო ბრძნული და ნათელი, ყოველთვის რისიმე მასწავლებელი. მისი ჯერ კიდევ არქიმანდრიტობის დროს აღბეჭდილი პსიხოლოგია თავისი დროზედ ჯეროვანად იყო დაფასებული. მისი სიტყვანი და ქადაგებანი, რაიც აქამომდე შეკრებილია და დასტამბული, შეადგენს ძვირფას განძს მწერლობისას. რაოდენ მრავალფეროვანი და ღრმა შინაარსიანია მისი ქადაგებანი, რაოდენის ღირსებით და მნიშვნელობით სავსეა ისინი, ამას ნათლად ამტკიცებს ის ფაქტიც, რომ ებისკოპოსის გაბრიელის ქადაგებანი ცნობილია არა მარტო საქართველოში და რუსეთში, საზღვარ-გარეთაც. აქ იხატება სავსებით მისი დიდებული წინებრივი სახე. აქ გამოსკვირს ძალია მის სიტყვათა, მის მოძღვრებათა, წარმოთქმული ხან მშვიდის და მანუგეშებლის კილოთი, ხან ცხარედ და გაიკცვით, ხოლო ყოველთვის პირდაპირ და პირუთვნელად, დასაბუთებული ნათელით და უეჭვო მავალითებით, მუდამ განცვიფრებაში მოჰყავდა მსმენელი. ერთი თავისი სიტყვაში ეს შესანიშნავი ენა-

დამჩაგრია ანუ უსამართლოება მიყო. 2-ედ ვმადლობ და ვაქურთხებ ყოველთა, რომელნი იყენენ სამწყსოთა შინა ჩემთა, გამოვიტხოვ მათთვის ღვთისაგან წყალობასა, მშვიდობასა, გულით და სულით ვმადლობ მათ, რომელნი მე მწყალობდნენ, მეწეოდნენ, ვუყვარდი. ვმადლობ და ვაქურთხებ მათ, რომელნი იყენენ ჩემნი თანამსახურნი წინაშე ტრაპებისა, თანამშემენი მართვისა შინა სამწყსოისთა, აგრეთვე შინაურთ მსახურთა, რომელთაგან მრავალთა თავ-დაღებითა და ერთგულებითა მიადვილებდნენ უძღურებათა ჩემთა.

3-ედ ვევედრები ყოველთა, რომელნი ვაიგონებენ ჩემსა ვადაცვალებასა, ლოცვა ჰყონ ჩემისა ცოდვილისა სულისათვის. ხოლო სამღვდელთა, ვესავ, წირვისაც შეასრულებს ჩემი სულის განსახსენებლად, ვინადაღან თითქმის ისინი ყოველნი ჩემ ხელთაგან არიან მიძღებნი სამღვთისა სულის წმ. მადლისა.

4-ედ ხორციელთა ნათესავთა ჩემთა ვუანდერძებ: ყოველთვიან სწავლობდნენ, უბორობდნენ, პატიოსნად ემსახურებოდნენ ღმერთსა, ხელოწიფესა, მოყვასთა, ცხოვრობდნენ თანხმობით, ეწეოდნენ ურთი-ერთარს, არ იფიწყებდნენ, რომ მათი წინაპარნი უხსოვრისა დროისაგან იყენენ მსახურნი ტრაპებისანი, ატარებდნენ პატიოსნად და შრომით ცხოვრებასა. რაოდენიც შეაძლო იყო, მე ვეწეოდნი მათ, ახლა ვსთხოვ, ყოველთვიან ილოცონ ჩემი სულისათვის.*
ეს პირველი ნაწილი ანდერძისა ვსთხოვ ვისაც გერ არს, იქმნეს წა-

*) ანდერძის მეორე ნაწილი ეხება ფულისა და სხვა ქონების განწილებას; ამ ნაწილიდან საყურადღებო ცნობები უკვე აღიებული გუშინდელს ნომერში.

მქვერი და ენა-ძლიერი ორატორი ნატრულობდა: „ნეტავი ვინმე მომცეს მე ისრეთი სიტყვა, რომელი შევიდოდეს შინაგან მსმენელისა და გამოსცვიდეს მის გულსა; ანუ ვითარცა ზარი დაეცემოდეს მიწარსსა სინიდისა ცოდვილისასა და განადვიებდეს მას ღრმისა მისისა ძილისაგან, ანუ ცეცხლად მოეკიდებოდეს და დასწვიდეს ყოველსა ღვარძლისა და კუროს-თავსა ცოდვილის გულისასა; შემუხრვიდეს გულსა ამაყისასა, ხოლო გულსა შინა მწუხარებისაგან დამძიმებულისა იქმნებოდეს ვითარცა ნელ-საცხებელი, დამალმობელი წყაღობისა მისისა, მოიყვანდეს ცრემლსა თვალთა მსმენელთასა...“
ხოლო ნატრუა ესეთი ჩვეულებრივის თავ-მდაბლობით მოსდიოდა განსვენებულ გაბრიელს: სიტყვა მისი, სავსე ღრმა აზრებითა და გამოთქმოური ადვილის, გასაგების ერთ, ზარივით ეცემოდა, ოდეს იგი ამხილებდა სინიდისსა ცოდვილისასა, ცეცხლად ეკიდებოდა და დასწვიდა, ოდეს იგი მოხედებოდა გულსა ბოროტისასა, ნუგეშსა სცემდა და უმსუბუქებდა წყაღობას მწუხარებასა შინა მყოფთა და სხ. და სხ. ესეთი დიდი შთაბეჭდილება და ძალია იყო მიზეზი, რომ გაბრიელის ქადაგების მოსახსენად იკრიბებოდა ყოველთვის მრავალ უმრავლესი ხალხი, ეკლესიაში ტევა არ; იყო ხოლომე, ყველანი სულ-განაბული უსმენდნენ მას, სცდილობდნენ ღრმად ჩაებტდათ ყოველი სიტყვა თავიანთ გულში

კითხულ ნაწილებს, პირველ ანდერძის აგების შემდეგ.

გაბრიელ ებისკოპოსი იმერეთისა.

ქ. მ. მ. ი. ა. მ. ე. მ. ი. ა.

ს. მუხარინსკი. ამ ახალმა წელა-წაღმა ს. მეჯვრისეკლესიას ერთ სანახარეო და სასარგებლო საქმეში მოგვიმართა სული და დიდა ხნას მოსახლადნელი საყოველთაო სწავლელი შეგესრულებინა: წარსული თავის 28 საზოგადოად გარდასწვდა ბედი ქართულ წიგნ-საცვა-სამეცნიერელოსა, რომლის შესახებ გარდა ხნისა აქ აღმწერი იყო გათხრას და მის განხორციელებას დღემდისინ სქეს უშეიღაო სხვა და სხვა დამბრკავლებელ მიზეზთა შორის მხოლოდ ჭეშმარიტი მოღვაწე და საქმისადმი გულ-შემატებელი შირას უყოლობა, რომელსაც შესძლებოდა და თავს ევა მეთაურობა ამ საქმის. დღეს ჩვენდა სასარგებლოად, თანაგრძობა ამ საქმისადმი გამოაცხადა ყოველად პატრიარქულმა კენის ეკატერინე გიორგის ასულმა ერასთავისამ და მის მოწოდებით შემო აღნიშნულ რიცხვს შემდგომად ურდობამ, სცნა რა სასარგებლოად სამეცნიერელოს დასსება, ერთ ხმად ამოიჩინა ის ამ საქმის თავს-მჯდომარედ, გამგედ. კენის ერასთავისამ სამეცნიერელოს ასპრომინებლად ერთი კარგი შიგვი, რომდენიმე ცალი ქართულ-რუსული წიგნები, ამ წლის ყურხნად „მაიმე“ და სხვა უძღვანა ჟურნალისათვის ცარქელ სამეცნიერელოს და სეღ დაურთო მეთაურობა, წინამძღოლობა ამ საქმეში და მომავლად შრომა, რისთვისაც განუსაზღვრეს მადლობას ვსწინავთ, ვინაგრათ სასურველი წინმსჯელობა და შედეგი მოჰყოლოდას ამ საქმეს და სხვა შირთაგ მკუბამთ მისს ამ კარ პატროსან და უნაგრა შრომის მაგალითისათვის.

და არაფერი არ გაეშვათ უყურადღებოდ საყვარელის მღვდელთ-მთავრის ზავეთა მიერ წარმოთქმულიდამ.
ჩვენ აქ არ შევეხებით იმას, თუ რა ღვაწლი მიუძღვის ჩვენ წინაშე დაუფიქრებელი გაბრიელს, როგორც ებარქის მმართველსა, ან რა სამსახური გაუწია მან ჩვენ ხალხს რელიგიოზურ-ზნეობრივ განათლების გავრცელებით, ან რამდენად განაკარგა სასულიერო წოდება თუ გონებრივ თუ ნივთიერად, — ამას ეს ჩვენი მოკლე წერილი ვერ გაუწვდება, — დასასრულ ვიტყვით მხოლოდ, რომ ის ხანგრძლივი დრო, რომლის განმავლობაში ყოველად უსამღვდელოესი გაბრიელი განაგებდა ებარქის, შეადგენს მთელ ეპოქას საქართველოს ახალ ისტორიაში, რომ მას ჰკუთნო, ტალანტით, ცოდნა-განვითარებით საზოგადოდ და ღვთის-მეტყველების მეცნიერების ცოდნით განსაკუთრებით, ზნეობით, ღრმა ფილოსოფიურ შეხედულებით სხვა-და-სხვა საგანზედ არა ჰყავდა სწორი სასულიერო ასპარეზზედ მოღვაწეთა შორის. ამიტომაც ეს ღირსეული მოძღვარი შესანიშნავი იყო არა მარტო საქართველოში, სადაც იგი დაიბადა, აღიზარდა და მასვე შესწირა თავი, სადაც არა ერთხელ გაიგონებდით, რომ თვით ღმერთმა გამოგვიგზავნა იგი ჩვენდა სანუგეშებლად, არა, იგი კარგად ცნობილი იყო აგრეთვე რუსეთში და ევროპაშიც. ვინმე ევროპიელს რომ ჰკითხოთ რაიმე საქართველოს შესახებ, შეიძლება

ამასთანავე ღრმა პატრიარქის გრძობას და მადლობას გუხსადებთ თ. იპანე ესტეტეს ძე ერასთავს, რომელმანც, ქ-ნ გამგე-თავსმჯდომარეს თხოვნიით, საშეთსეკლესიისთვის უფასოდ დაუთმო თავის სასახლის ზემა სალონის ორი ოთახი თავის მოწოდებლობათ.

იმ ცოტადენი საშუალებით, რომელიც დღეს სულთა გუქვს, განვიზარსეთ გამოიჭინათ რამდენიმე ქართულ-რუსული ყურხან-გაზეთი და ესთხოვოთ ყველას, ვინც-ცა თანაგრძობას ამისთანა საქმეს, შეძლებისა და გარდა, შეძლებისად აღმოჩნას, თუ წიგნებითა და თუ სხვა შემოწარმელებით, არ დააშურონ.

ერთი წევრთაგანი.
1 თებერვალს 1896 წ.

ქალაქის საბჭო.

ნ თებერვლის კრება.

კრებამ ორი საგანი მოისმინა ამ ღამეს: ერთი იყო მოხსენება გამგეობისა იმის შესახებ, თუ რა წესითა და რიგით უნდა იქმნეს დანიშნული ქალაქის ინჟენერი; მეორე — მ. არ. მ. ბაბოვის მოხსენება შესახებ იმისა, რომ ქალაქის ინჟენერის თანამდებობა გაუქმდეს და გამგეობის შენობათა განყოფილების დაწესებულება სრულიად შეიკვალოს.

გამგეობა თავისი მოხსენებაში იმას ამტკიცებდა, რომ საჭიროა ინჟენერის ამორჩევა თვით გამგეობას მიენდოს და არა საბჭომ აირჩიოს, როგორც აქამომდე არისო. ბ-ნი ბაბოვი-კი იმ აზრს ატარებს თავისი მოხსენებაში, რომ ეხლანდელი ქალაქის ინჟენერი იმ მოვალეობით, როგორც აქამომდე იყო, საჭირო არ არის, რადგან ძნელია ერთი კაცი ყველაფრის მცოდნე იყოს. ამისათვის უკეთესი იქნება ერთის უფროს ინჟენერაფერი გიბასუხით, ხოლო იმას-კი გატყვით, რომ ქართველებს ერთი შესანიშნავი ებისკოპოსი ჰყავთო.

აი რა დიდებული კაცი, რა შესანიშნავი საზოგადო მოღვაწე დაჰკარგა დღეს საქართველოში იგი, ბედ-შევი ქართველო, ეს-ლა გაკლდა? სხვა ათასი ქირ ვარამი არა კმარადა, რომ ესეთი უბედურებაც არა გვწევოდა? დღეს, სწორედ დღეს გმართებს, ქართველო, ჩაუკვირდეს შენს ბედს! დღეს გაქვს შენ სატირალი, დღეს, როდესაც უღმობელმა სიკვდილმა გამოგაცალა სამშობლოს თავდადებული მცველ-დარაჯი, ხალხის პირისუფალი! ვინ გაგაწვეს აწ მის მაგიერობას, ვინ მიიჩნევს მისავით შენსა პირსა ქირად და მოსწმენდს თვალთა შენთაგან ცრემლსა? შენ-კი, სულ-მნათო და კურთხეული გაბრიელ, რა დასტოვე ამ ქვეყნად? კეთილი საქმე და მხოლოდ კეთილი. ამ სოფლად ყოველისფერი ჰქრება, ხოლო კეთილი არას დროს. რა აღმოუფრის, ვინ გააქარებს შენთა კეთილთა საქმეთა? რა აღმოშლის, დიდებული მოძღვარო, ქართველის კაცის მესხიერებიდამ, ვინ დაავიწყებს მას შენსა სახელსა? თუმცა-კი განშორდი ამ წუთისოფელს, მაკრამ მხოლოდ ხორციელ, შენი ნათელი სული-კი ჩვენწვედ დარჩება, იგი უკვდავ იქნება, ვითარცა საქმენი შენნი, ვიდრე ქართველ ერს პირში სული უდგია.

რის მაგიერ მოვიწვიოთ რამდენიმე—
ცალკე წყლის მიღების გამოც, ცალ-
კე ქალაქის ქუჩების ზედახმელეთი,
შენობათა გამოც და სხვა. სულ ბნ-ბაზოვის
ნაზარბაიჯანი აქვს ამჟამად ხარჯი ოთ-
ხმოც-და-ათ თუმანი მეტი იმაზედ,
რაც ეწლია ეხარჯება ქალაქს. ამის
მიხედვით თვით შენობათა გამოც გა-
წყობილება ქალაქის გამგებობისა უნ-
და შეიცვალოს.

საბჭომ ამ ორის მოხსენების შესახებ
დიდის კამათობის შემდეგ კენჭის ჩამო-
ტარებით ესე დაადგინა: ა) ინჟინერის
თანამდებობა დაარსეს (30 თეთრი 26
შავი) ბ) გამგებობის მოხსენება დამ-
ტკიცებულ იქნას (31 თეთრი 25
შავი), გ) გამგებობამ მოიწვიოს ქა-
ლაქის ინჟინერად ისეთი კა-
ბი, რომელიც სხვა დავის შემთხვე-
ვაში არსად არ მსახურებდეს
და ჯამაგირს არ იღებდეს (ხმონის
გრ. გრ. ევანგელიოსის წინადადება)
დ) გამგებობის შენობათა საქმე-
ბის გამოც განყოფილების შეცვლის
საკითხი გადაეცეს გასარჩევად ტუხ-
ნიკ-ხიმონთან, რომელთაც უნდა წა-
რუდინონ თავისი აზრი ამის შესა-
ხებ ქალაქის გამგებობის და ამან თა-
ვის აზრის ზედ დასყვნა მოახსენოს
საბჭოს.

6 მ ა რ ი ლ ი ს ი

23 იანვარს, ტფილისში, იოანე
ლეთისმეტყველის ტაძარში (ვერსზე)
დაასაფლავეს მართა დიმიტრის ასუ-
ლი, მეუღლე კარგად ცნობილი სა-
გკლესიო ისტორიისა და ღვთის-
მეტყველების მკოდნის ტფილისის დე-
დათა ინსტიტუტის მასწავლებლის პე-
ტრე კონკოვნიკის (*). ეს ახალი
საფლავი მაგონებს იმ დროს, რო-
დესაც ჯერ ისევ ლეკთა ჩაქან-ხირი-
ბის გრაფი გაიმართა საინგილოში,
როდესაც ახლად მოქცეულ ინგი-
ლოებს წინამძღვრობდნენ საყვარელი
პეტრე და მისი მეუღლე მართა. პეტ-
რე და მართამ დიდი სიყვითე
და სათნოება დასთესეს საინგილოში
და მათ ღაწლს, უმკველია, ოდეს-
მე ჯეროვანად დააფსებს ადგილ-
ობრივი ისტორიოგრაფი, ხოლო
დღეს, ჯერ ისევ გაუცივებელ საფ-
ლავის წინაშე, არ შეგვიძლია ორი-
ოდე სიტყვით არ გავისწავლოთ ის
დრო, როდესაც ინგილოს ბა-
ვშები დავდიოდით კაკის „საყ-
დარში“ და ჩვენი „დედა“ მართა
„გვალოცებდა“. სახელმძღვანელოდ
მაშინ გვქონდა დიმიტრე ფურცელაძის
მიერ შედგენილი ქრისტომატია. ყო-
ველ დღე, დილა აღრიან, ბავშვები
შევიკრიბებოდით ხოლმე საყდრის
ეზოში ან და, თუ წვიმა-სიცივე
იყო, თვით ჩვენის მასწავლებლის
ქოხში (მაშინ კაკის ბლადო-
ჩინის სადგური წარმოადგენდა ჩალით
გადახურულ ორ ვიწრო და ბნელ
ოთახიან ქოხს). „დედა“ მართა და
ან მამა პეტრე (და თუ ამათ არა
სცალვოდით მათი დიაკონი მიხეილი
დაუხარებლად და უსასყიდლოდ გვა-
წავლიდნენ. სწავლა კი ფრიად საჭი-
რო იყო, რადგან მაშინ (1860—
1879 წ.) საინგილოში ქართული წე-
რა-კითხვის მკოდნეთა რიცხვი იმ-
დენი იყო, რამდენიც თითოი ერთს
ხელზედ. (და ამ ხუთთვიანაც ერთი
იყო დიმიტრე წიგნიანი, რომელსაც
სკოლა ჰქონდა თავის მრევლში,
სოფ. ყორღანის) მართა გვაწავლიდა:

*) კონსტანტინე.

ლოცვებს, წერა-კითხვას, ანგარიშს,
სულთა წერას (ფურცელაძის დედ-
ნით) და სხ. და სხ. თუმცა გეოგრა-
ფიის სწავლება შემოდგომული არ იყო
კაკის სკოლაში, მაგრამ ჩვენი მასწა-
ვლებელნი ხან-დან-ხან გეოგრაფიულ
ცნობებსაც გავცივარებდნენ ხოლმე.
კარგად მახსოვს ის დღე, როდესაც
დედა მართამ შეგვიჩვენა ყველა მო-
წაფენი და ჩამოგვიგდო ბასი შესა-
ხებ საქართველოს ქალაქებისა, მდი-
ნარებისა თემებისა, დიდი ეკლესი-
ებისა, ისტორიისა და სხ. მართასა-
გან პირველად გავიგეთ ინგილოგე-
მა, რომ მსოფლიო შესდგება დიდ-
დიდი ხმელეთებისაგან, დიდ-დიდი
ოკეანებისაგან და ზღვებისაგან და
სხ. და სხ.

მართას ქცევა და მოქმედებამ ისე-
თი ზედგავლენა იქონია ინგილოგე-
მა, რომ დღესაც მისს ცხოვრებას მტრე-
დის უმანკობას ადარებენ ინგილონი.
ტფილისში გადმოსვლის შემდეგაც
მართამ ბევრი სიკეთე დასთესა. მის
სახლში გამოიზარდა არა ერთი ობო-
ლი და უქონელი. წიგნის გარდა
ხელსაწამარსაც ასწავლიდა ყველას.
სულსურთხეული მართა ერთი იმ
ღვთაბავში იყო, რომელთაც კარგად
იცნან, რომ იგი მეტროპოლიტად
მაშინვე მისთან არა აწავალია არც
ერთი ხელმძღვანელი, არც მოვალეა არ-
ჩინოს მშობელი თვისი

დ. ჯანაშვილი.

ნ ა რ ჯ ე ე რ ა

(ეურნალ-გაზეთებისა).

პეტერბურგის ეურნალში „რუსკა-
მუზიკა. გაზ.“-ის წარსულ წლის უკა-
ნასკენულ ნომერში დასტამებულია ორი
ბიბლიოგრაფიული შენიშვნა ქარ-
თულ სიმღერების შესახებ. ერთი შე-
ნიშვნა შეეხება ბ. იპოლიტოვ ივა-
ნოვის მიერ შარშან გამოცემულ წი-
გნაკს. ეს გამოცემა ჩვენ უკვე გავა-
ცანიტ შარშან ჩვენს მკითხველებს
და შემოხსენებულ ეურნალის ბიბ-
ლიოგრაფიულს შენიშვნაში ახალი
არა არის-რა. მეორე შენიშვნა შე-
ეხება ბ. კრ. გროზდოვის მიერ გა-
მოცემულ წიგნს „მეგრული ხალ-
ხური სიმღერა“. ბ. გროზ-
დოვის ნოტებზე გადაუღია 18 მეგრ-
ული სიმღერა სიტყვებით და
რუსულის თარგმანით. წინასიტყვაო-
ბაში გადამდებელი ამბობს, რომ შემ-
დეგ გამოცემს კიდევ მეგრულს უსი-
ტყვეო სასიმღეროებს, რომელნიც უფ-
რო საყურადღებონი არიანო. ბიბ-
ლიოგრაფიულ შენიშვნის ავტორი
ბ-ნი ოსოვსკი, განიხილავს-რა ნო-
ტებზე გადაღებულ მეგრულ ხმებს
ამბობს, რომ ისინი თითქმის იგივე
ქართული სასიმღეროები არიანო.
როგორც ქართული, ისე მეგრული
სასიმღეროები ძალიან მოგვაგონე-
ბენ ძველ ბერძნულ ან ეგრედ
წოდებულ საეკლესიო ჰანგებსაო.
როგორც მეგრული ენა და მეგრ-
ულთ ზნე-ჩვეულება წაგავს ქართვე-
ლთა ენასა და ჩვეულებებსა, ისე მა-
თი ჰანგებიც ძალიან ემზავსებიან
ერთმანეთსაო... ცხადია—ბ. ოსოვ-
სკი შეცდომაში შეუყვანია ბ. გრო-
ზდოვის წინასიტყვაობას და ამიტომ
ეჭვრიადებს საგანს ყოველმხრივ და
პირდაპირ ვერ ამბობს, რომ მე-
გრულები იგივე ქართველები არიან
და რასაკვირველია სიმღერაც ერთი
და იგივე ექნებათ.

„მეგრული მოტივები, განაგრძობს
ბ. ოსოვსკი, სრულიად არ ემზავსებიან
სახავადოთ აღმოსავლეთის (თათრულს
და სპარსულს) სიმღერებსაო, არც კრი-
მანტული აქვს მეგრულს ჰანგებსაო... მე-
ლოდია წყნარი, ზომიერი და მშვიდობი-
ანი არისო... მელოდია მაინც და მაინც
მდიდარი არ არის, ფანტაზიაც და სილა-
მაზეც ნაკლებად ეტყობა... პოეზიისა და
გრამატიკის არისო მოკლებული არისო და
სხვა.

სიანს, ბ. გროზდოვის მიერ შეგ-
რავილი სიმღერების ექვის თვალთ
უნდა შევხედოთ, რადგანაც რეცენ-
ზენტის განხილვა სრულიად არ გვი-
ხატავს მეგრული ხმების ნამდვილ
ხასიათს. პირველად გვესმის, მაგალი-
თად, რომ მეგრულ სიმღერაში კრი-
მანტული არ იყოს. ბ. გროზდო-
ვის გადმოცემით თუ მეგრულმა ჰან-
გებმა „პოეზიაც და გრამატიკისა“
დაპირველად, რაღა „მინიშნელობა“
უნდა ჰქონდეს მის ახლანდელსა და
დაპირველს გამოცემებს!

უცხოეთი

ბულგარია. „ნაციონალ ცაიტუნგი“
ამბობს: „ბულგარია ეხლა ისეთ-
საღვ. მღვდლობრებაშია, როგორც
ოცოცელ-სანდრეს გადაცემების შე-
დეგ მაშინ რუსეთს უნდოდა ბულ-
გართ საქმეების მართვა-ამგებობა
ეთავა, რადგან ბერძენის ხელ-შე-
რულობა აძლევდა მას ამ უფლებებს. ხო-
ლო ის პირები, რომელთაც რუსეთმა
მიანდა ამ საქმეებთან მოწყობა, უკარგი-
სნი გამოდგნენ. ეხლაც რუსეთის ხელთ
ვარდება ბულგარიის ბედ-იღბალი,
მაგრამ ერთის მხრით ბულგარელებს
ეხლა უფრო განვითარებულნი აქვთ
დამოუკიდებლობის გრძობა და მე-
ორეს მხრით რუსეთი უწინდელ შემ-
თხვევებით იხელმძღვანელებს და უფ-
რო თავ-დაჭერილად მოიქცევა.

ინგლისი. ინგლისის მთავრობა
სცილილობს რაც შეიძლება მალე კი-
დეგ უფრო გააძლიეროს ფლოტი.
ამისთვის-კი საჭიროა დიდი ფული—
437 მილიონი ფრანკი, რომელთაგა-
ნაც ნახევარზედ მეტი ამავე წელი-
წადში უნდა დაიხარჯოს. ამბობენ,
ბაღფური ძალიან ხშირად დადის
ხოლმე როტშილდთან და ფულების
შესახებ ებაძებოაო.

ჩეხოსლავიის დეპუტატ ტრანს-
ვალიის საჭმეობის შესახებ. ახა-
ლშენთა მინისტრმა ჩემბერლენ-
მა გაუგზავნა გრცელი დებეშა ობერ-
კამისსარს სამხრეთ აფრიკისას, სერ
გერკულესს რობინსონს.

მინისტრი ჯერ გაიხსენებს ტრანს-
ვალიის რესპუბლიკის ისტორიას და
აღნიშნავს, თუ რა როგ მიიტაცა უ-
ხოელები იქაურ მადნების სიმდი-
რემ და რა როგ გამოწვივდა ამ უცხო-
ელთა და ბოერებთა შორის დამოკი-
დებულება. უცხოელთა უფლება მე-
ტის-მეტად შეზღუდეს ბოერებმა. ბე-
ვრი იღავეს, ითხოვეს ალუდინონ
მათ უფლება, მაგრამ ყურადღება არ
მაქცია ადგილობრივმა მთავრობამ,
ქვეყნის მართვა-ამგებობა, კანონ-
მდებლობა (ბოერებთა ხელში იყო).
ამიტომაც 15 დეკემბერს საერო კავ-
შირმა გამოაქვეყნა თავისი უკმაყო-
ფილება, გრცლად და საფუძვლიანად
შეესბო ადგილობრივის მთავრობას,
მაგრამ ერთი სიტყვაც არ დასცდე-
ნია იმის შესახებ, რომ ძალიან რე-
ობა უნდა იხმარონ. ინგლისის

მთავრობა ყოველივე ამას დიდს ყუ-
რადღებდას აქცევდა, მაგრამ სრული-
ადაც არ წარმოუდგენია, თუ რევი-
ლუცია მოხდებოდა. ამ დროს გაი-
გო ჩემბერლენმა ჯემსონის შესყვის
ამბავი. არც ინგლისის მთავრობას
და არც სერ რობინსონს ფიქრადაც
არ მოსვლია, თუ ამგვარი რავე მო-
ხდებოდა. უთუოდ თვით ბოერების
მთავრობასაც არა სცოდნია-რა, წი-
ნაღმდევ შემთხვევაში რობინსონსაც
ცოდნებოდა. კრიუკერის მოქმედე-
ბას ამ შემთხვევაში მინისტრი აქებს და
ამბობს, რომ იგი ბრძნულად მოიქცაო.
მერმე ჩემბერლენი 1884 წლის კონ-
ვენციას (ხელშეკრულობას) ენება და
ამბობს, რომ სამხრეთი აფრიკის რეს-
პუბლიკის შინაური საქმეები ხელ
შეუზღებელია ამ პირობის ძალითაო,
გარდა ზოგიერთი საქმისა, რომელიც
პირდაპირ მოხსენებელია ამ კონვენ-
ციისაო. რაიცა შეეხება გარეშე საქ-
მეთ, მათი მართვა-ამგებობა-კი ინგ-
ლისის კონტროლს უნდა ექვემდებ-
რებადესო, როგორც მოხსენებელია
ამ ხელშეკრულობის მე-4 პარაგრაფ-
ში. ჩვენ სრული დარწმუნებული
ვართო ამბობს ჩემბერლენი, რომ
უცხო სახელმწიფოები ჩვენს საქმე-
ებში არ ჩაერევიანო, ხოლო საქვე-
ნიოდ უნდა განვაცხადოთ, რომ ინგ-
ლისის მთავრობა ყოველს ღონეს
იხმარს თავისი ინტერესების დასა-
ფარავადო. რაიცა შეეხება სამხრეთ
აფრიკის შინაგან საქმეთ, ჩვენ ნება
გვქვს და საფუძველიც მეგობრული
რჩევა მივსცეთ ბოერების მთავრობა-
საო. მინისტრი უჩვენებს ზემო-
ხსენებულს მთავრობას რანდის მცხო-
ვრებთ (ის ადგილია სადაც ოქ-
როს მადნებია) მისცენ სრული ავ-
ტონომია, რადგან ყოველთვის იქ
იწყება უკმაყოფილებოა. ავტონო-
მიურ მართებლობას ნება ექნება გა-
მოსცეს კანონები ადგილობრივ საქ-
მეებთან შესახებ. ეს კანონები პრეზი-
დენტის და მისი საბჭოს კონტრო-
ლის ქვეშ იქნება გამოცემუ-
ლიო. ჩემბერლენი ამბობს, რომ
მხოლოდ მეგობრული გრძობით
ვართ გამსჯელული, როცა ამ რჩე-
ვას ვაძლევთ სამხრეთ აფრიკის რე-
სპუბლიკის მთავრობასაო. კარგი იქ-
ნებოდაო დასძენს მინისტრი, რომ
კრიუკერი თვით მოვიდოდეს მოსა-
ლაპარაკებლად ლონდონშიო. რაიცა
შეეხება ჯემსონის მოქმედებას, იმას
არ ეხება დებეშაში მინისტრი. სასა-
მართლოს მოუცადოთ, ვნახოთ რას
იტყვისო, მანამდის-კი არ შეიძლება ან
ზნეობრივის და ან პოლიტიკურის
მხრივ განვსაჯო ეს საქმეო.

მთავრობა ყოველივე ამას დიდს ყუ-
რადღებდას აქცევდა, მაგრამ სრული-
ადაც არ წარმოუდგენია, თუ რევი-
ლუცია მოხდებოდა. ამ დროს გაი-
გო ჩემბერლენმა ჯემსონის შესყვის
ამბავი. არც ინგლისის მთავრობას
და არც სერ რობინსონს ფიქრადაც
არ მოსვლია, თუ ამგვარი რავე მო-
ხდებოდა. უთუოდ თვით ბოერების
მთავრობასაც არა სცოდნია-რა, წი-
ნაღმდევ შემთხვევაში რობინსონსაც
ცოდნებოდა. კრიუკერის მოქმედე-
ბას ამ შემთხვევაში მინისტრი აქებს და
ამბობს, რომ იგი ბრძნულად მოიქცაო.
მერმე ჩემბერლენი 1884 წლის კონ-
ვენციას (ხელშეკრულობას) ენება და
ამბობს, რომ სამხრეთი აფრიკის რეს-
პუბლიკის შინაური საქმეები ხელ
შეუზღებელია ამ პირობის ძალითაო,
გარდა ზოგიერთი საქმისა, რომელიც
პირდაპირ მოხსენებელია ამ კონვენ-
ციისაო. რაიცა შეეხება გარეშე საქ-
მეთ, მათი მართვა-ამგებობა-კი ინგ-
ლისის კონტროლს უნდა ექვემდებ-
რებადესო, როგორც მოხსენებელია
ამ ხელშეკრულობის მე-4 პარაგრაფ-
ში. ჩვენ სრული დარწმუნებული
ვართო ამბობს ჩემბერლენი, რომ
უცხო სახელმწიფოები ჩვენს საქმე-
ებში არ ჩაერევიანო, ხოლო საქვე-
ნიოდ უნდა განვაცხადოთ, რომ ინგ-
ლისის მთავრობა ყოველს ღონეს
იხმარს თავისი ინტერესების დასა-
ფარავადო. რაიცა შეეხება სამხრეთ
აფრიკის შინაგან საქმეთ, ჩვენ ნება
გვქვს და საფუძველიც მეგობრული
რჩევა მივსცეთ ბოერების მთავრობა-
საო. მინისტრი უჩვენებს ზემო-
ხსენებულს მთავრობას რანდის მცხო-
ვრებთ (ის ადგილია სადაც ოქ-
როს მადნებია) მისცენ სრული ავ-
ტონომია, რადგან ყოველთვის იქ
იწყება უკმაყოფილებოა. ავტონო-
მიურ მართებლობას ნება ექნება გა-
მოსცეს კანონები ადგილობრივ საქ-
მეებთან შესახებ. ეს კანონები პრეზი-
დენტის და მისი საბჭოს კონტრო-
ლის ქვეშ იქნება გამოცემუ-
ლიო. ჩემბერლენი ამბობს, რომ
მხოლოდ მეგობრული გრძობით
ვართ გამსჯელული, როცა ამ რჩე-
ვას ვაძლევთ სამხრეთ აფრიკის რე-
სპუბლიკის მთავრობასაო. კარგი იქ-
ნებოდაო დასძენს მინისტრი, რომ
კრიუკერი თვით მოვიდოდეს მოსა-
ლაპარაკებლად ლონდონშიო. რაიცა
შეეხება ჯემსონის მოქმედებას, იმას
არ ეხება დებეშაში მინისტრი. სასა-
მართლოს მოუცადოთ, ვნახოთ რას
იტყვისო, მანამდის-კი არ შეიძლება ან
ზნეობრივის და ან პოლიტიკურის
მხრივ განვსაჯო ეს საქმეო.

მთავრობა ყოველივე ამას დიდს ყუ-
რადღებდას აქცევდა, მაგრამ სრული-
ადაც არ წარმოუდგენია, თუ რევი-
ლუცია მოხდებოდა. ამ დროს გაი-
გო ჩემბერლენმა ჯემსონის შესყვის
ამბავი. არც ინგლისის მთავრობას
და არც სერ რობინსონს ფიქრადაც
არ მოსვლია, თუ ამგვარი რავე მო-
ხდებოდა. უთუოდ თვით ბოერების
მთავრობასაც არა სცოდნია-რა, წი-
ნაღმდევ შემთხვევაში რობინსონსაც
ცოდნებოდა. კრიუკერის მოქმედე-
ბას ამ შემთხვევაში მინისტრი აქებს და
ამბობს, რომ იგი ბრძნულად მოიქცაო.
მერმე ჩემბერლენი 1884 წლის კონ-
ვენციას (ხელშეკრულობას) ენება და
ამბობს, რომ სამხრეთი აფრიკის რეს-
პუბლიკის შინაური საქმეები ხელ
შეუზღებელია ამ პირობის ძალითაო,
გარდა ზოგიერთი საქმისა, რომელიც
პირდაპირ მოხსენებელია ამ კონვენ-
ციისაო. რაიცა შეეხება გარეშე საქ-
მეთ, მათი მართვა-ამგებობა-კი ინგ-
ლისის კონტროლს უნდა ექვემდებ-
რებადესო, როგორც მოხსენებელია
ამ ხელშეკრულობის მე-4 პარაგრაფ-
ში. ჩვენ სრული დარწმუნებული
ვართო ამბობს ჩემბერლენი, რომ
უცხო სახელმწიფოები ჩვენს საქმე-
ებში არ ჩაერევიანო, ხოლო საქვე-
ნიოდ უნდა განვაცხადოთ, რომ ინგ-
ლისის მთავრობა ყოველს ღონეს
იხმარს თავისი ინტერესების დასა-
ფარავადო. რაიცა შეეხება სამხრეთ
აფრიკის შინაგან საქმეთ, ჩვენ ნება
გვქვს და საფუძველიც მეგობრული
რჩევა მივსცეთ ბოერების მთავრობა-
საო. მინისტრი უჩვენებს ზემო-
ხსენებულს მთავრობას რანდის მცხო-
ვრებთ (ის ადგილია სადაც ოქ-
როს მადნებია) მისცენ სრული ავ-
ტონომია, რადგან ყოველთვის იქ
იწყება უკმაყოფილებოა. ავტონო-
მიურ მართებლობას ნება ექნება გა-
მოსცეს კანონები ადგილობრივ საქ-
მეებთან შესახებ. ეს კანონები პრეზი-
დენტის და მისი საბჭოს კონტრო-
ლის ქვეშ იქნება გამოცემუ-
ლიო. ჩემბერლენი ამბობს, რომ
მხოლოდ მეგობრული გრძობით
ვართ გამსჯელული, როცა ამ რჩე-
ვას ვაძლევთ სამხრეთ აფრიკის რე-
სპუბლიკის მთავრობასაო. კარგი იქ-
ნებოდაო დასძენს მინისტრი, რომ
კრიუკერი თვით მოვიდოდეს მოსა-
ლაპარაკებლად ლონდონშიო. რაიცა
შეეხება ჯემსონის მოქმედებას, იმას
არ ეხება დებეშაში მინისტრი. სასა-
მართლოს მოუცადოთ, ვნახოთ რას
იტყვისო, მანამდის-კი არ შეიძლება ან
ზნეობრივის და ან პოლიტიკურის
მხრივ განვსაჯო ეს საქმეო.

მთავრობა ყოველივე ამას დიდს ყუ-
რადღებდას აქცევდა, მაგრამ სრული-
ადაც არ წარმოუდგენია, თუ რევი-
ლუცია მოხდებოდა. ამ დროს გაი-
გო ჩემბერლენმა ჯემსონის შესყვის
ამბავი. არც ინგლისის მთავრობას
და არც სერ რობინსონს ფიქრადაც
არ მოსვლია, თუ ამგვარი რავე მო-
ხდებოდა. უთუოდ თვით ბოერების
მთავრობასაც არა სცოდნია-რა, წი-
ნაღმდევ შემთხვევაში რობინსონსაც
ცოდნებოდა. კრიუკერის მოქმედე-
ბას ამ შემთხვევაში მინისტრი აქებს და
ამბობს, რომ იგი ბრძნულად მოიქცაო.
მერმე ჩემბერლენი 1884 წლის კონ-
ვენციას (ხელშეკრულობას) ენება და
ამბობს, რომ სამხრეთი აფრიკის რეს-
პუბლიკის შინაური საქმეები ხელ
შეუზღებელია ამ პირობის ძალითაო,
გარდა ზოგიერთი საქმისა, რომელიც
პირდაპირ მოხსენებელია ამ კონვენ-
ციისაო. რაიცა შეეხება გარეშე საქ-
მეთ, მათი მართვა-ამგებობა-კი ინგ-
ლისის კონტროლს უნდა ექვემდებ-
რებადესო, როგორც მოხსენებელია
ამ ხელშეკრულობის მე-4 პარაგრაფ-
ში. ჩვენ სრული დარწმუნებული
ვართო ამბობს ჩემბერლენი, რომ
უცხო სახელმწიფოები ჩვენს საქმე-
ებში არ ჩაერევიანო, ხოლო საქვე-
ნიოდ უნდა განვაცხადოთ, რომ ინგ-
ლისის მთავრობა ყოველს ღონეს
იხმარს თავისი ინტერესების დასა-
ფარავადო. რაიცა შეეხება სამხრეთ
აფრიკის შინაგან საქმეთ, ჩვენ ნება
გვქვს და საფუძველიც მეგობრული
რჩევა მივსცეთ ბოერების მთავრობა-
საო. მინისტრი უჩვენებს ზემო-
ხსენებულს მთავრობას რანდის მცხო-
ვრებთ (ის ადგილია სადაც ოქ-
როს მადნებია) მისცენ სრული ავ-
ტონომია, რადგან ყოველთვის იქ
იწყება უკმაყოფილებოა. ავტონო-
მიურ მართებლობას ნება ექნება გა-
მოსცეს კანონები ადგილობრივ საქ-
მეებთან შესახებ. ეს კანონები პრეზი-
დენტის და მისი საბჭოს კონტრო-
ლის ქვეშ იქნება გამოცემუ-
ლიო. ჩემბერლენი ამბობს, რომ
მხოლოდ მეგობრული გრძობით
ვართ გამსჯელული, როცა ამ რჩე-
ვას ვაძლევთ სამხრეთ აფრიკის რე-
სპუბლიკის მთავრობასაო. კარგი იქ-
ნებოდაო დასძენს მინისტრი, რომ
კრიუკერი თვით მოვიდოდეს მოსა-
ლაპარაკებლად ლონდონშიო. რაიცა
შეეხება ჯემსონის მოქმედებას, იმას
არ ეხება დებეშაში მინისტრი. სასა-
მართლოს მოუცადოთ, ვნახოთ რას
იტყვისო, მანამდის-კი არ შეიძლება ან
ზნეობრივის და ან პოლიტიკურის
მხრივ განვსაჯო ეს საქმეო.

მთავრობა ყოველივე ამას დიდს ყუ-
რადღებდას აქცევდა, მაგრამ სრული-
ადაც არ წარმოუდგენია, თუ რევი-
ლუცია მოხდებოდა. ამ დროს გაი-
გო ჩემბერლენმა ჯემსონის შესყვის
ამბავი. არც ინგლისის მთავრობას
და არც სერ რობინსონს ფიქრადაც
არ მოსვლია, თუ ამგვარი რავე მო-
ხდებოდა. უთუოდ თვით ბოერების
მთავრობასაც არა სცოდნია-რა, წი-
ნაღმდევ შემთხვევაში რობინსონსაც
ცოდნებოდა. კრიუკერის მოქმედე-
ბას ამ შემთხვევაში მინისტრი აქებს და
ამბობს, რომ იგი ბრძნულად მოიქცაო.
მერმე ჩემბერლენი 1884 წლის კონ-
ვენციას (ხელშეკრულობას) ენება და
ამბობს, რომ სამხრეთი აფრიკის რეს-
პუბლიკის შინაური საქმეები ხელ
შეუზღებელია ამ პირობის ძალითაო,
გარდა ზოგიერთი საქმისა, რომელიც
პირდაპირ მოხსენებელია ამ კონვენ-
ციისაო. რაიცა შეეხება გარეშე საქ-
მეთ, მათი მართვა-ამგებობა-კი ინგ-
ლისის კონტროლს უნდა ექვემდებ-
რებადესო, როგორც მოხსენებელია
ამ ხელშეკრულობის მე-4 პარაგრაფ-
ში. ჩვენ სრული დარწმუნებული
ვართო ამბობს ჩემბერლენი, რომ
უცხო სახელმწიფოები ჩვენს საქმე-
ებში არ ჩაერევიანო, ხოლო საქვე-
ნიოდ უნდა განვაცხადოთ, რომ ინგ-
ლისის მთავრობა ყოველს ღონეს
იხმარს თავისი ინტერესების დასა-
ფარავადო. რაიცა შეეხება სამხრეთ
აფრიკის შინაგან საქმეთ, ჩვენ ნება
გვქვს და საფუძველიც მეგობრული
რჩევა მივსცეთ ბოერების მთავრობა-
საო. მინისტრი უჩვენებს ზემო-
ხსენებულს მთავრობას რანდის მცხო-
ვრებთ (ის ადგილია სადაც ოქ-
როს მადნებია) მისცენ სრული ავ-
ტონომია, რადგან ყოველთვის იქ
იწყება უკმაყოფილებოა. ავტონო-
მიურ მართებლობას ნება ექნება გა-
მოსცეს კანონები ადგილობრივ საქ-
მეებთან შესახებ. ეს კანონები პრეზი-
დენტის და მისი საბჭოს კონტრო-
ლის ქვეშ იქნება გამოცემუ-
ლიო. ჩემბერლენი ამბობს, რომ
მხოლოდ მეგობრული გრძობით
ვართ გამსჯელული, როცა ამ რჩე-
ვას ვაძლევთ სამხრეთ აფრიკის რე-
სპუბლიკის მთავრობასაო. კარგი იქ-
ნებოდაო დასძენს მინისტრი, რომ
კრიუკერი თვით მოვიდოდეს მოსა-
ლაპარაკებლად ლონდონშიო. რაიცა
შეეხება ჯემსონის მოქმედებას, იმას
არ ეხება დებეშაში მინისტრი. სასა-
მართლოს მოუცადოთ, ვნახოთ რას
იტყვისო, მანამდის-კი არ შეიძლება ან
ზნეობრივის და ან პოლიტიკურის
მხრივ განვსაჯო ეს საქმეო.

მთავრობა ყოველივე ამას დიდს ყუ-
რადღებდას აქცევდა, მაგრამ სრული-
ადაც არ წარმოუდგენია, თუ რევი-
ლუცია მოხდებოდა. ამ დროს გაი-
გო ჩემბერლენმა ჯემსონის შესყვის
ამბავი. არც ინგლისის მთავრობას
და არც სერ რობინსონს ფიქრადაც
არ მოსვლია, თუ ამგვარი რავე მო-
ხდებოდა. უთუოდ თვით ბოერების
მთავრობასაც არა სცოდნია-რა, წი-
ნაღმდევ შემთხვევაში რობინსონსაც
ცოდნებოდა. კრიუკერის მოქმედე-
ბას ამ შემთხვევაში მინისტრი აქებს და
ამბობს, რომ იგი ბრძნულად მოიქცაო.
მერმე ჩემბერლენი 1884 წლის კონ-
ვენციას (ხელშეკრულობას) ენება და
ამბობს, რომ სამხრეთი აფრიკის რეს-
პუბლიკის შინაური საქმეები ხელ
შეუზღებელია ამ პირობის ძალითაო,
გარდა ზოგიერთი საქმისა, რომელიც
პირდაპირ მოხსენებელია ამ კონვენ-
ციისაო. რაიცა შეეხება გარეშე საქ-
მეთ, მათი მართვა-ამგებობა-კი ინგ-
ლისის კონტროლს უნდა ექვემდებ-
რებადესო, როგორც მოხსენებელი

შემოწირულობა.

წერ-კითხვის გამავრცელებლის საზოგადოების წევრთა-სამსახურს შემოსწავს: თ. რ. ერისთავი—1) „ივერია“ 1895 წ., 2, „სპეკული“ 1895 წ., 3, ლეონის დახვეწა შრომათ. გ. პეტრიაშვილისა, 4, ხელკუბა გ. ვიფანას, 5, ხელკუბა, რომანი კალტერ სკოტისა და 6, Записки кавказ. отдѣла Импер. Рус. Геогр. Общества, книжка XVII, вып. I. და 7) ი. ბაგვატიანი—Объяснительный каталогъ библиотеки Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Георгия Александровича въ Абастумани Кавказъ и сосѣднихъ съ ними страны. Составилъ К. Н. Бѣгичевъ.

საზოგადოების გამგეობა დადს მადლობას უძღვანს შემომწირველთ.

დებეშა

(რუსეთის დებეშა სააგენტოსაგან),
6 თებერვალი.

სოფია. გრაფი გოლენიშჩევ-კუტუზოვი დღეს 7 საათზედ წავიდა პეტერბურგს. ცარებროდამდის გრაფს გააცილებენ ბულგარიის მთავარი და მინისტრები.

გამართულ იქმნა ნადიმი რუსეთის ბექდელი სიტყვის წარმომადგენელთა პატივსაცემლად. მრავალი სიტყვა წარმოსთქვეს ორ ერთა შორის მგობრულის კავშირის განახლების შესახებ.

ლონდონი. „ტაიმს“ ატყობინებენ დებეშით: 29 იანვარს ორასი რუსის ჯარის-კაცი წავიდნენ კორეს დედა-ქალაქ სეულსაკენ. კორეს მეფემ ფარულად დასტოვა სასახლე და თავი შე-ფარა რუსეთის მისიის შენობაში; იქ გამოაცხადა, რომ მინისტრები მოლაღატენი არიანო. ორი მინისტრი სიკვდილით დასჯილ იქმნა, დანარჩენნი გაიქცენ. შესდგა ახალი სამინისტრო, რომელიც იაპონელთა წინააღმდეგია. იაპონიაში ამ შემთხვევამ უკმაყოფილება გამოიწვია. მინისტრები შეიკრიბნენ საბჭოდ.

„ნიჭერი“ შობა

საბარეშოს, ს. გ.—ს: ვერ ვიპოვეთ. ლ—ს: „ეს რა ენაზე“ არ დაიბეჭდება.

ო. კ.—ს: „მიტრე შენიშვნა“ არ დაიბეჭდება.

მართ ვინაი საზარდავლს: ხელ-მოუწერილი წერილი არ იბეჭდება.

ნ. ზ. მგზავრს: „წერილი რედაქციის მიმართ“ არ დაიბეჭდება.

„კავკაზეც“—ისა და მისთანა მწერალთა გაღწევა პროვინციის მოხელეებზედ“ ვერ დაიბეჭდება.

თავითონ ვაითუხალს: „კიათურის შავი ქვის წარმოება და მისი სეკრეტი“ არ დაიბეჭდება.

გალათიელს. „სოფლის ბედი“ არ დაიბეჭდება.

ბფილისი. რ.—ს: თქვენი წერილი არ დაიბეჭდება.

სოფლის ოსტაბს: „სოფლის მწერალი“ არ დაიბეჭდება.

გუბელს: თქვენი ლექსი არ დაიბეჭდება.

ახალგაზდა გურულს: თუ წერილი ნამდვილის გვარით არ არის ხელ-მოწერილი, როგორც თქვენი „გურულის აღსარება“, ისე არ დაიბეჭდება.

სოფ. ოსტაბს, ი. ლ.—ს: თქვენ იწერებთ: „ეს ორი წერილი დაბეჭდეთ, ენისა და აზრების მხრივ თუ დასჭირდება შესწორება, თორემ სხვაფრივ არავითარი დამბარვალეგელი მიზეზი არა აქვთა“. ვეცადეთ შესწორებას, მაგრამ მაინც არა გამოვიდარა და ამიტომ თქვენი ორი წერილი აღარ დაიბეჭდება.

ბანსხალეზანი

ბირველი კერძი სამკურნალო ექიმის ნავასარდიალისა (კუკიაში, ვორონცოვის ძველის პირდაპირ). ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე. კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიალი, 11—12 საათ. იმათ, ვისაც სჭირს: სნეულებანი სახირურგიო, ვენერიული და სიფილისი.

ე. მ. ჩაქანა, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ქ. ქალო ა. ი. დუნეგა-რუდენ-კა 11—12 საათ. სნეულებანი: დელათა სქესისა და ბავშვებისა.

ა. ჭ. შრატასვეგაი. 12—1 საათ. სნეულებანი: ყურ-ისა, ყელისა. ცხვირის და გულ-მკერდისა ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით.

ს. მ. შუგანოვა. 12—1 საათამდე. შინაგანი, ბავშვთა და ნერვის ავადმყოფობისა, ორშაბათობით და შაბათობით.

ა. ზ. კაბაპეტანცვი. 1—1½ საათ. სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

სადამოაობით:

ა. ფ. შრატასვეგაი. 5—6 საათ. ორშაბათს, ხუთშაბათს და შაბათს.

ს. მ. შუგანოვა. 5—6 საათ. ორშაბათ, ოთხშაბათ და პარასკევობით.

ს. გ. გურგა, 6—7 საათ. სნეულებანი: სიფილისი, ვენერიული, ში. ნიგანი და კანისა.

ს. ბ. გურგა. გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპით უარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ. რჩევა-დარჩევებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შურთი; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით. სამეურნალოს საწოლიცა აქვს ავადმყოფთათვის.

დირექტორა სამკურნალთა დეპტორა მუდგინისა ნავასარდიალი. (წ.)

კბილის ექიმი

სოლოლაკზედ,საკუთ. სახლებში №14-16

ავადმყოფებს მიიღებს:
დღით 10-დან 2 საათამდე.
საღამოთი 4-დან 6 საათამდე.

კვირა-შაბათ დღეებში
დღის 10 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდე. (166—1891—72).

ფოთის საუბრთობითო კრამდის საზოგადოების გამგეობა

აუწყებს თავისს წევრთ, რომ კვირას, 17 მარტს ამა წლისას, დღის 10 საათზედ დანიშნულია წევრთა საზოგადო კრება, რომელიც ქალაქის გამგეობის სადგომში იქნება.

- 1) განსახილველად და დასამტკიცებლად ანგარიშისა 1895 წლისა;
- 2) 1896 წლის ხარჯთ-აღრიცხვის დასამტკიცებლად;

3) საბჭოს ოთხის დებუტატის ამოსარჩევად იმათ ნაცვლად, რომელთაც სამსახურის ვადა უთავდებათ;

4) ამოსარჩევად გამგეობის ორის დირექტორისა შემდეგის სამის წლისათვის, რადგანაც ძველებს ვადა გაუვიდათ;

5) სარევიზო კომისიის სამის წევრის ამოსარჩევად და მათის სამის კანდიდატისა. საზოგადოების გამგეობა სთხოვს ბნთ წევრებს, რომელთაც ამ კრებზედ რწმუნების ქაღალდები ექნებათ ხმის უფლებებზე, თანხმად საზოგადოების წესდების მე-36 მუხლისა, რწმუნების ქაღალდები სამის დღით აღრე წარადგინონ გამგეობაში, ვიდრე საზოგადო კრების ხსლომები დაიწყებოდეს, ე. ი. არა უგვიანეს ამა წლის 13 მარტისა.
(3—5—1).

კავკასიის რკინის გზის გამგეობა

ამით მოიწვევს მსურველთ ხელშეკრულებით ერთისა ან სამის წლით აიღონ შეკერვა ტანისამოსისა რკინის გზაზედ მოსამსახურეთა და რკინის გზის სასწავლებლების მოწაფეთათვის.

როდესაც მსურველნი ქაღალდის შეტანას განიზრახვენ ამის შესახებ უნდა სახეში იქონიონ:

- 1) ვადა სურვილის გამოცხადების ქაღალდის წარდგენისა „საზოგადო პრისუტტაში“ (ტფილისი, ელისაბედის ქუჩა. საკუთარი სახლი) დანიშნულია დღის 12 საათ. 28 თებერვალს ამა წლისას.
- 2) განცხადებები ამის შესახებ კონფერტში უნდა იყოს ჩადებული და ლაქით დაბეჭდილი; კონფერტს უნდა ეწეროს: „Заявление въ составленіи на поставку обмундирования“.
- 3) კონფერტებში მონაწილეობის მიღების მსურველთ განცხადებების განხილვის დღემდე პირველ ხნობით ვიროდ უნდა წარმოადგინონ 1000 მან.
- 4) ტანისამოსის შეკერვის ღირებულობა წლიურად სამოც-და-ათ ათას მანეთამდე (70,000 მ.) აღის.
- 5) ტანისამოსი დადგენილის წესისა და ნიმუშებისამებრ უნდა იყრებოდეს, რომელიც მთავარს მატერიალურს საწყობში ინახება ტფილისში.
- 6) საკონფერტეცია ფურცლისა და პირმათა ქაღალდის მისაღებად მსურველთ მატერიალურ სამსახურის კანტორას უნდა მიმართონ (ტფილისი, ელისაბედის ქუჩა, საკუთარი სახლი). ტფილის გარეშე მცხოვრებმა პირმათა ქაღალდი დებეშით უნდა მოითხოვოს.
- 7) რკინის გზის გამგეობას შეუძლიან ისიც ამოიჩიროს თავისს მეიჯარადრედ, რომელსაც მცირე ფასები არ წარუდგენია.
- 8) კონფერტები უკანასკნელად დამტკიცება სახელმწიფო რკინის გზათა გამგეობისაგან არის დამოკიდებული, რომელიც პეტერბურგში იმყოფება.

(3—5—1)

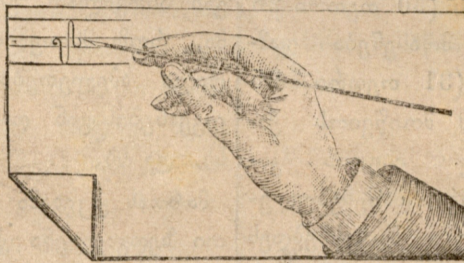
ის ე ი ბ ა
ყველა წიგნის მაღაზიაში ახალი ქართული წიგნი
სოლვა სიყვარულისა
(Crime d' amour)
რომანი
ზოლ ბურჟესი.
თარგმნილი გრ. ყიფშიძის მიერ.
ფასი 70 კაპ.

ვინც 5 ცალზედ მეტს დაიბარებს პირ-და-პირ მთარგმნელისაგან, 20% დაეთმობა. ადრესი: Тифлисъ, редакция „Мoамбъ“. Гр. Кипшидзе.

შეუმჩნეველი სახევედ მოლოდ
კუდრა „ჰიშიენა“ მშენებლის-სუ-ნისა.
„ჰიშიენის“ ამხანაგობისა ს. პეტერბურგში, ალექსანდრეს მოედანი, 9.
მოსკოვი, ვარშავა. (9—8—7)

იბეჭდება გ. დემუროვის ლითოგრაფიაში და ამ დღეებში გამოვა
ქართული წარის დღანდი

მ. ბ ა ზ ი ხ ა დ ი ს ა.
ფასი ყველგან ერთი აბაზი. ვინც 50 ცალს გამოიწერს, წერის დღანდი დაეთმობა სამ-სამ შაურად. (3—2).

დაიბეჭდა პირველ გამოცემად
თავდადებულნი ქართველნი
ისტორ. მოთხრობანი
ი. გ. ბ. ვ. ა. უ. ვ. ი. ს. ა.

წიგნში მოთავსებულია სამი მოთხრობა: თავდადებული მღვდელი თევდორე, თავდადებული აზნაური იოთამ ზედგინიძე და თავდადებული თავადი ცოტნე დადიანი. ბოლოში დამატებულ დაბეჭდილია მეოთხე მოთხრობა გებრელთა ისტორიად „გამარჯვებული დედა“, რომელსაც შინაგანი კავშირი აქვს წინა მოთხრობების დედა-აზრთან. წიგნი შემკულია ცხრა სურათით, სახელდობ: 1) თევდორე მღვდელი ჰეტავს ეკლესიის თავის გაქცევის წინაღ და თათრის ჯარი ვასწრობს; 2) თევდორე მღვდელს ტყეში ჰკლამენ თათრები; 3) სომხის მღვდელი სააკაშვილი მიაქნებს გორისაკენ ცხენსა და უკან მისდევს თათრის ჯარი; 4) გორის ხიდი ჩაშლილი დაუხვედება თათრის ჯარსა და გორი გადაურჩება მტრის შესევასა; 5) სამი მკვლეელი დამით მიიპარება მეფე გიორგის საწოლში, სადაც სძინავს იოთამ ზედგინიძესა; 6) მეფე გიორგი შედის დილით თავისს საწოლში და ხედავს ზედგინიძეს დაჰკრისა და მოამკვდავსა; 7) კრება ქართველთ მამულიშვილთა ახალციხის ახლო მონგოლთა წინააღმდეგ ასაჯანყებლად საქართველოსი, ცოტნე დადიანის მონაწილეობით; 8) ანისის ქალაქში დატყვევებულნი ქართველნი სხედენ ტიტულად მიედან ზედ, მიდის მათთან თავადი ცოტნე დადიანი და ნებაყოფლობით იმავე სასჯელს კისრულობს და 9) დამატებაში — ფარაონის ქალი თავისის მოახლებებით პოულობს მდინარე ნილოსში პაწია მოსეს, კალათში ჩაწვენისა. წიგნი ისყიდება დამკვეთელთა წიგნის მაღაზიებში, თბილისში: წერ-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში, ქუთაისში: ბეჟანევიშვილთან, ქილაძესთან და ხეთერელთანა. სხვა ქალაქებშიაც იგზავნება. ფასი ყველგან ორი შაურია. (10—6).

Общество Страхования Жизни.
Невскій пр., № 13,
დაზღვეულნი პირნი დაზღვევის პირველის წლიდანვე მიიღებენ საზოგადოების მოგების 50%, რომელიც წლის ანგარიში იქნება აწინებნი. ამასთანვე იმათ მიენიჭებათ დიდი უპირატესობანი, თუ ვინიცობა დაუძღვრდნენ და მუშაობა ველორ შესძლეს.

უმთავრესნი წარმომადგენელნი საზოგადოებისა ამიერ-კავკასიაში არიან პოლაკი და აბზ., ტფილისის, სოლოლაკის ქუჩა, სახლი გურგენოვისა, № 6.
დაუხვევა და პირობის ფურცლები მსურველთ უფაად გაკვსვენებათ.
(40—27)